

- egyszerű, gyorsan összeállítható,
- eszközsüksége a kémiai szertárban megtalálható.

Szükséges anyagok és eszközök: 500 ml-es főzőpohár, tölcseres büretta, bürettafogó, gumicső, vizsugárszivattyú, vaslemez.

A vizsgálat menete

A főzőpohárba töltjük a sósavat, ecetsavat, majd a tölcseres bürettát úgy helyezzük el, hogy a tölcser lefelé nézzen, a csapot nyitva hagyjuk. A bürettát állványon rögzítjük, majd a csap szabad végére gumicsövet húzva vizsugárszivattyúval a jelzésig felszívjuk az oldatot, majd a csapot elzárjuk. A főzőpohárba beledobunk egy vaslemezt úgy, hogy a keletkező gáz a tölcserbe jusson, a térfogatváltozást leolvassuk. (5)

Egy konkrét mérés eredményei:

- vaslemez mérete: 25×25
- büretta 10 ml-es

sósav	koncentráció	reakció ideje	keletkezett gáz térfogata
	10%	5 perc	1,8 ml
	6%	5 perc	1,0 ml
	3%	5 perc	0,5 ml
ecetsav	10%	10 perc	0,25 ml

Következtetések:

- a 10%-os ecetsav korróziója nem éri el a 3%-os sósavét,
- a töményebb sav gyorsabban korrodál.

IRODALOM

- [1] Sz. I. Venckij: Barangolás a fémek birodalmában, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1986.
- [2] Felix R. Paturi: A technika krónikája, Officina Nova.
- [3] Straub Reib: Találmányok és felfedezések, Novotrade RT. és a Műszaki Könyvkiadó, 1988.
- [4] Szerkesztette Dr. Hencsei Pál: Korrózió és korrózióvédelem különleges esetei, Tankönyvkiadó, Budapest, 1981.
- [5] Lengyel Béla: Általános és szerves kémiai praktikum, Tankönyvkiadó, 1960.

DR. SZABÓ G. MÁRIA—SEBŐKNÉ JÓZSA MÁRIA

Záporckerti Általános Iskola
Szeged

Egy renghagyó szülői fórum folytatása

Az előző évi renghagyó szülői összejövetel határozata alapján az 1992/93-as tanévben újra találkoztunk a szegedi Záporckerti Általános Iskolában a nehezen kezelhető tanulók szüleinek egy csoportjával. Az összejövetel időpontját a tanév elejére helyeztük, azért, hogy a problémák megoldására több és hatékonyabb segítséget tudjunk nyújtani

a tanév során. Ebben az elhatározásban közrejátszott az a több éves tapasztalatunk, hogy lakótelepünkön a nevelési gondok, problémák halmozottan jelentkeznek a pályaválasztás előtt állók — zömében fiúk — családjában.

Az idei fórumot kibővítettük azzal, hogy a szülőkkal való beszélgetés anyagát a következő napon (nevelési értekezleten) a teljes tantestület elé tártuk véleménynyilvánításra, a tapasztalatok közreadására. Rövid bevezetőnkben hangsúlyoztuk az iskola személyiségfejlesztő funkcióját, megállapítottuk, hogy sok területen eredményesen fejti ki tevékenységét. Azt is el kell viszont ismernünk, hogy munkánk során több kedvezőtlen, káros hatás is megfigyelhető. Ezek a kedvezőtlen iskolai hatások főleg azon tanítványaink helyzetét súlyosbítják, akik családi helyzetük miatt már számottevő személyiségtorzulást előidéző stresszhatáson estek át.

Az idei összejevetelünkön is az volt a célunk, hogy a szülőket „beszéltsük” problémáikról. Gondolatébresztő bevezetőnkben azt hangsúlyoztuk (Szabó G. Mária), hogy az iskola számára minden család modell-értékű, a maga értékével, problémáival. A mai családok nyitottsága azt jelenti az iskola, a nevelőtestület számára, hogy támogassa, segítse a szülőket a gyermek nevelő funkciójának teljesítésében. Ebből a szempontból nem egyenlőek a családok. Vannak halmozott hátrányokkal küszködők (rokkant szülők, idős szülők, elvált szülők stb.). Ez az iskolai testület felvállalta ezeket a szülőket. Ezért a szülők legyenek bizalommal. Szóltunk még a kudarcos gyermek tüneteiről, hogy a szülők könnyebben felismerjék ezeket. Kitértünk a kiegyensúlyozatlan, türelmetlen légkörű családok veszélyeire, az önbizalom-hiányos, szorongó gyermekekre, az elvált szülők gyermekeinek lelkiállapotára, a „menekülés a családból” stb. problémákra.

Ezután megindult a beszélgetés. Néhány tipikus szülői gond leírását villanthatjuk föl egy cikk keretében. Íme: Nem szeret a tanuló iskolába menni, belázasodik. Nincs sikerélménye, több tárgyból bukásra áll. Csavarog a fiú, az anya egyedül neveli, nagyon elfoglalt, az új „apukával” a tanuló nem szimpatizál, csak a diszkrét érdekl. Harmadik iskolája már a tanuló, itt nem érzi jól magát. Mindjárt itt van a pályaválasztás, ilyen bizonyítvánnyal sehova nem veszik fel, mit fog csinálni a 14 éves fiú tanulás és munka nélkül. Komoly betegséggel küszködő gyermek szülője kérde: Mit csináljak, taníttatni csak az állami iskolában bírom, nincs pénzem magániskolára?

Hogyan látják a pedagógusok?

Az első osztály tanítónője érzi, hogy a probléma már az indulásnál kezdődik. Munkája mellett nem tudta igazán kezelni, ráadásul általában a problémás gyermek szülője az, aki nem is érdeklődik. (Itt tapasztaltuk az első ellentmondást.)

Egy másik tanítónő szerint még az érdeklődő szülők nagy része sem őszinte, ritkán fogadnak el a pedagógustól nevelési szándékú tanácsokat. Képzett pszichológusra lenne az iskolának szüksége.

Felső tagozatban már halmozódnak a személyiségzavarok. A megnövekedett tanulmányi követelmények, a magas számú csoportok, az esetleges, nem az egyénre szabott nevelési módszerek. Agresszív pedagógiai hatások egyes tanulókból szorongást, félelmet, míg másokból szembeszegülést váltanak ki. A pszichológiai módszerek széles skálájával kellene rendelkeznie minden tanárnak ahhoz, hogy az egyedi eseteket feltárja. Kezelésük pedig egyértelműen kis csoportokban — esetenként egyéni foglalkozással — lenne hatékony. Ehhez ma, sajnos, nincsenek meg a feltételek az általános iskolák zömében.

A szülők nagy része nem partnere a tanárnak:

- családlátogatáskor nem enged be a pedagógust, vagy egyértelműen elutasítják;
- a nehéz viszonyokból eredő problémáját a szülő „átviszi” gyermekére;

- szaporodnak a munkanélkülivé vált szülők, s ezzel párhuzamosan a lumpenek is;
- feladatait nem teljesítő, rossz magatartású gyermekét „rossz módon” védi;
- tanulási munkájukhoz otthon a gyermekek nem kapnak segítséget, nincs következetes ellenőrzés, ha van is, nagyon rapszódikusan.

Pedagógusaink egy része vállalja a gondokat, kész a segítségre, délután foglalkozik a problémás gyerekekkel. Sajnos, a napközis tevékenység presztízse napjainkban társadalmilag visszaesett, és anyagilag sem támogatják. A magukra hagyott gyerekek érdeke pedig az lenne, hogy délután is hasznos elfoglaltságot találjanak maguknak az iskola falai között, és feladataikat hozzáértő irányítás mellett végezhesék el, nyugodt, biztonságos légkör vegye körül őket.

A családon, iskolán kívül is több tényező hozzájárul tanulóink jellemének, személyiségének torzulásához:

- Nincsenek pozitív példaképek. „Swarzenegger bűvöletében” látják a világot, ez torz értékrendet szül.
- Felismerték a „hazugságot” mint védekezési formát.
- Torzulnak az emberi viszonyok a társadalomban is, a családban is, szaporodik a bűnözés, az agresszivitás, a hazudozás.
- A kultúrahordozók közül szinte egyedül csak a televíziót ismerik, de azon keresztül is egyre inkább nem az életkoruknak megfelelő videofilmeket nézik.
- Egyre több helyen látják az „ügyeskedők”, a jogtalan haszonszerzők növekvő életszínvonalát.
- Bűnöző társaságokba keverednek, egyre gyakoribbá válnak a rendőrségi ügyek.

A fentiekből nevelőink az alábbi következtetéseket vonták le:

- A szülő és nevelő elvárása nem mindig azonos a gyermek elvárásával. Ez komoly konfliktusforrás iskola—szülő, szülő—gyermek—iskola között.
- Az otthonról hozott gondokkal megküzdeni nagyon nehéz, ez szoros együttes munkát, következetes és differenciált követelményrendszert kíván a nevelő funkciót felvállaló iskolától.
- A sok problémával (tanulási, magatartási) küzdő tanulóknak egész napos iskolai elfoglaltságot, fejlesztési lehetőséget kellene biztosítani felső tagozaton is, lehetőleg minél kisebb létszámú csoportokban.
- Iskolapszichológus és fejlesztő pedagógus beállítására lenne szükség, ez a lakótelepeken még sürgetőbb.

Hogyan segíthet a szakember?

Az egyéni személyiségfejlesztés érdekében az alábbi feltételek pozitív alakulására kell figyelemmel lenni:

1. Örökölt adottságai jók, az életút-meghatározó ösztönök — ingerkereső és önérvényesülő — nem károsodnak.
  2. A szociális környezet alkalmas — a kultúra és oktatás segítségével — az életértékek kialakítására, melyek 6—16 éves korban alakulnak ki modellekből és mintákból.
  3. A magában kialakított érték kategóriák elősegítik a gyermek pozitív fejlődését. Neveléssel és önfejlesztő tevékenységgel együttesen alakíthatók, ezek az egyéni belső hajtóerők: szorgalom, küzdőképesség, segítőkészség, önbizalom, kitartóképesség.
- Mivel ezen feltételek szinte egyetlen személyiségben sem töretlenek, így fontos a szakszerű segítség, korrigálás. Elsődleges dolgunk a „tünetek” felismerése, mely külső

viselkedésben nyilvánul meg. Ez azonban nem kezelhető, csak a belső világban zajló intrapszichikus „lelki” működéssel együtt,

Ószinte, együttműködő kapcsolatot kell kialakítani a családokkal.

El kell érni, hogy a gyerek ne fölérendeltségi, hanem mellérendeltségi viszonyt érezzen.

Szükséges a gyermeki élet minden apró részletének és a befolyásoló tényezőknek az ismerete.

Meg kell keresni a fejlődési zavarok eredendő okát, hogy kezelni tudjuk a viselkedés- és pszichoszomatikus zavarokat.

Mindezek ismeretében kezdhethetjük el a személyiségfejlődés hiányosságainak korrigálását. A megoldások közül a legalapvetőbbek:

A lehetőségekhez mérten szociálisan segíteni.

Testi, lelki „érintések” számát növelni.

A Gordon-szerinti értő figyelem, aktív hallgatás alkalmazása.

Önismereti gyakorlatok beiktatása.

Pótló nevelés, korrigáló tevékenység alkalmazása.

Folyamatos kapcsolattartás — osztályfőnökkel, szülőkkel.

Szerep- és mozgásos játékok alkalmazása.

Dicséretre, sikerélményekre juttatás.

A szeretet-élmény megélése iskolában, otthon egyaránt.

Ennyiben kívántuk összefoglalni tapasztalatainkat, és meggyőződéssel javasoljuk minden halmozott nevelési gonddal küszködő iskolának e fórum-modell kipróbálását.

Tisztelt Előfizetőinkhez!

Mindenképpen bízunk abban, hogy továbbra is töretlen támogatói, előfizetői maradnak lapunknak. Ennek reményében kérjük tisztelettel minden kedves Előfizetőnket, hogy *az 1993. évi előfizetési díjat, azaz 200 forintot az alábbi számlára befizetni szíveskedjék*: OTP körzeti fiókja, Szeged, Aradi vértanúk tere, 289-98008-666. sz., jóváírandó a Módszertani Közlemények 393. sz. számlájára. Köszönjük.

Azt is hálás köszönettel vennénk Iskolaigazgatóinktól, Tanárkollégáinktól, Munkatársainktól és kedves Olvasóinktól, ha *újabb előfizetőket is toboroznának*. Ez folyóiratunk folyamatos megjelenése, életben maradása szempontjából rendkívül fontos lenne! Minden ébbéli fáradozásukat előre is köszöni a

**MÓDSZERTANI KÖZLEMÉNYEK SZERKESZTŐSÉGE
ÉS KIADÓHIVATALA**